

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 14 0 V 003485 21 Gž 2
Banjaluka, 25.5.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Senada Tice, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u vanparničnom predmetu predlagača S.O. a.d. P. (pravni sljednik S.M. a.d. P.), sa sjedištem u P., R.C.G., koga zastupa Advokatska firma S. o.d. B.L., sa sjedištem u B., protiv protivnika predlagača Ž.G. iz S., koga zastupa punomoćnik Z.J., advokat iz P., radi priznanja strane sudske odluke, odlučujući o žalbama stranaka izjavljenim protiv rješenja Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj: 14 0 V 003485 20 V 2 od 22.3.2021. godine, na sjednici održanoj dana 25.5.2021. godine, donio je

RJEŠENJE

Žalbe se odbijaju i potvrđuje rješenje Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj: 14 0 V 003485 20 V 2 od 22.3.2021. godine.

Objasnenje

Rješenjem Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj: 14 0 V 003485 20 V 2 od 22.3.2021. godine, odbijen je prijedlog predlagača za priznanje strane sudske odluke, presude Osnovnog suda u Podgorici broj: P. br. 2890/11 od 28.5.2014. godine.

Obavezan je predlagač da protivniku predlagača nadoknadi troškove postupka u iznosu od 1.125,00 KM.

Odbijen je, kao neosnovan, zahtjev protivnika predlagača za naknadu troškova postupka u iznosu od 375,00 KM, to jeste preko dosuđenog iznosa.

Ovo rješenje blagovremenom žalbom pobija predlagač zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešne primjene materijalnog prava i zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Predlaže da se osporeno rješenje preinači tako da se usvoji njegov prijedlog za priznanje strane sudske odluke i obaveže protivnik predlagača da mu nadoknadi cjelokupne troškove ovog postupka.

Blagovremenom žalbom drugostepenu odluku, u dijelu kojim je odlučeno o troškovima postupka, pobija i protivnik predlagača, zbog povrede odredaba parničnog postupka, koje se analogno primjenjuju i u ovom postupku i zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Predlaže da se osporeno rješenje u pobijanom dijelu preinači tako da se obaveže predlagač da mu naknadi troškove dosadašnjeg postupka u iznosu od 1.500,00 KM (umjesto iznosa od 1.125,00 KM, koliko je odredio prvostepeni sud), kao i troškove ovog žalbenog postupka.

Protivnik predlagača, pobija navode žalbe predlagača i predlaže da se ista odbije, kao neosnovana.

U odgovoru na žalbu protivnika predlagača, predlagač ističe njenu neosnovanost i predlaže da se ista, kao takva, odbije.

Žalba predlagača nije osnovana.

Predlagač u ovom postupku traži da se prizna naprijed navedena odluka stranog suda, kojom je tuženi (ovdje protivnik predlagača) Ž.G. iz S. obavezan da, na ime regresnog duga, isplati tužitelju S.M. a.d. P. (pravnom predniku predlagača), iznos od 1.121,09 Evra, sa zakonskom zateznom kamatom od 31.01.2011. godine do isplate i da mu nadoknadi troškove parničnog postupka, u iznosu od 245,00 Evra.

Uz prijedlog je dostavio ovjerenu kopiju predmetne odluke, sa klauzulom pravosnažnosti i izvršnosti, te rješenje Centralnog registra ..., broj: ... od 16.12.2016. godine, kao dokaz o promjeni naziva privrednog subjekta.

U odgovoru na prijedlog, protivnik predlagača je naveo da sud u Podgorici nije bio stvarno i mjesno nadležan za vođenje postupka i donošenje naprijed opisane presude, da nikada nije bio obavješten o vođenju postupka pred stranim sudom, da je za postojanje presude saznao tek kada je primio prijedlog za njeno priznanje, da nije upoznat niti mu je jasna uloga advokata za prijem pismena koji se spominje u presudi, te da smatra da je predmetno potraživanje zastarjelo.

Predlagač je osporio navode prigovora navodeći da je protivnik predlagača većinu prigovora mogao isticati samo u postupku koji je prethodio donošenju predmetne presude, te da ne stoje njegovi navodi da nije obavješten o postupku i da mu je onemogućeno da u njemu učestvuje, pa je u prilog toga dostavio kopiju dostavnica kao dokaz da protivniku predlagača nije moglo ostati nepoznato da se pred Osnovnim sudom u Podgorici protiv njega, kao tuženog, vodi postupak po tužbi predlagača, odnosno njegovog pravnog prednika.

Kasnije je (kada je protivnik predlagača prigovorio da ni jednu od dostavnica nije on potpisao) predložio, podneskom od 23.4.2018. godine, da sud, po službenoj dužnosti, od suda koji je donio presudu čije priznanje se traži, pribavi izjašnjenje na ove okolnosti, odnosno da zatraži cio spis na uvid kako bi ocijenio postojanje uslova za priznanje predmetne presude.

Prvostepeni sud je od suda u Podgorici, koji je donio predmetnu presudu, pribavio predmet u kojem je donesena ta presuda, odnosno kopiju svih spisa iz tog predmeta, uključujući i kopije dostavnica i pismena iz kojih se vidi način obavještavanja protivnika predlagača o tom postupku i preduzetim radnjama.

Nalazeći da za rješavanje ove vrste spora, koji je okončan predmetnom presudom, nije predviđena isključiva nadležnost domaćeg suda, što prigovor protivnika predlagača, istaknut u tom pravcu, čini neosnovanim, ali da se iz spisa predmeta u kojem je donesena ta presuda, može zaključiti da protivnik predlagača nije, na zakonom propisani način, bio obavješten o postojanju i toku tog postupka, slijedom čega, saglasno odredbi člana 88. Zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj: 43/82 i 72/82 - u daljem tekstu: ZRSZ), koji se primjenjuje u Republici Srpskoj na osnovu odredbe člana 458. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj: broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), nisu bili ispunjeni uslovi za priznanje strane sudske odluke donesene u takvom postupku, pa je takav prijedlog odbio.

Pravdajući svoju odluku, prvostepeni sud je interpretirao odredbe ZPP koje govore o dostavljanju pismena (člana 339. stav 1, člana 347, u vezi sa članom 345. i 346), kao i takve odredbe (član 136.) Zakona o parničnom postupku, Crne Gore („Službeni list Republike Crne Gore“ broj: 22/04, 28/05, 47/15, 48/15, 51/17, 75/17, 34/19, 42719 i 76/20 – u daljem tekstu:

ZPP CG), koje na gotovo isti način regulišu pitanje dostavljanja pismena. Sve je te odredbe primjenio na utvrđeno činjenično stanje, sadržano u spisima predmeta u kojem je donesena predmetna presuda, uključujući i odredbe oba zakona (član 353. ZPP i član 143. ZPPRCG) koje na isti način regulišu pitanje postavljanja punomoćnika i zastupnika za primanje pismena, pa je za svoju odluku dao valjane, jasne, argumentovane i logične razloge, koje u svemu prihvata i ovaj sud, a navodi žalbe predlagača ih ne dovode u ozbiljnu sumnju.

Kod činjenice da ni jedno dostavljanje pismena (naročito tužbe za koju je propisana lična dostava) nije izvršeno lično protivniku predlagača, jer je prvo dostavljanje tužbe, vršeno redovnom poštom (a ne diplomatskim putem, kako je propisano odredbama ZPP - član 338. stav 1, kao i odredbama ZPP CG - član 130.), izvršeno ocu protivnika predlagača (22.7.2011. godine), bez prethodno provedene procedure koja bi omogućila ovakav način dostavljanja, drugi pokušaj (2012. godine) preko Ministarstva Bosne i Hercegovine i Crne Gore nije uspio, jer je upućena zamolnica vraćena zbog nedostataka, a u trećem pokušaju, diplomatskim putem, dostavljanje je opet izvršeno ocu protivnika predlagača (03.6.2013. godine) i opet bez provedene procedure koja bi omogućila ovakav način dostavljanja, a 14.10.2013. godine je redovnom poštom, poziv za pripremno ročište primila J.G. uz naznaku poštara „snaha“ (koje nije ni održano uz konstataciju suda da nema dokaza da je tuženi (ovdje protivnik predlagača) uredno pozvan) – ne stoji žalbena tvrdnja predlagača da je protivnik predlagača čak tri puta uredno pozivan (na naprijed opisane načine), ali da je to ignorisao.

Uostalom, čak i pod uslovom da se naprijed opisano dostavljanje može smatrati urednim, a kod okolnosti da je protivniku predlagača (kao tuženom), rješenjem od 04.11.2013. godine postavljen zastupnik za primanje pismena u C.G. u osobi advokata M.B.; da to rješenje nikada nije dostavljeno tuženom, niti ima dokaza da je na neki drugi način o tome obavješten; da je ovom advokatu dostavljena tužba sa obavještenjem od 18.11.2013. godine da je tuženi dužan u roku od 30 dana dostaviti odgovor na tužbu (što sve upućuje na zaključak da ni sud, koji je donio presudu čije se priznanje traži, nije smatrao da je ranije dostavljanje bilo); da su svi kasniji pozivi i obavještenja upućivani ovom zastupniku za primanje pismena, kao i predmetna presuda i da nema dokaza (kako je naprijed rečeno) da je protivnik predlagača uopšte znao da mu je postavljen zastupnik za primanje pismena i ko je on – protivnik predlagača je i slijedom tih okolnosti onemogućen da učestvuje u postupku (nije mogao raspravljati, ni izjaviti žalbu protiv presude). U tome su ga spriječile nepravilnosti u postupku koji nije vođen u skladu sa zahtjevima procesnog prava mjerodavnog za postupak u kojem je odluka donesena, o kojima govori odredba člana 88. ZRSZ, što uzrokuje odbijanje zahtjeva za priznanje strane sudske odluke.

Suprotno tvrdnji predlagača, prvostepeni sud nije vršio reviziju postupka koji je proveden pred stranim sudom i koji je prethodio donošenju odluke čije se priznanje traži, nego je samo, po prigovoru protivnika predlagača, provjeravao njegovu tvrdnju da, bez svoje krivice, nije učestvovao u ovom postupku, što je u smislu odredbe člana 88. ZRSZ, bio dužan učiniti kako bi donio valjanu odluku o priznanju, odnosno odbijanju zahtjeva za priznanje strane sudske odluke.

Saglasno istoj zakonskoj odredbi, činjenica da je predmetna strana sudska odluka postala pravosnažna i izvršna, nije sama za sebe dokaz da je protivnik predlagača učestvovao u tom postupku (kako tvrdi predlagač), čak i kada se uzme da ta pravosnažnost podrazumjeva da je postupak proveden u skladu sa zakonom i da ona predstavlja neoborivu pravnu pretpostavku pravilnosti provedenog postupka. Da je tako, odredba člana 88. ZRSZ ne bi imala nikakvog smisla. Priznanje stranih sudskih odluka bi se vršilo samo na temelju njihove pravosnažnosti i izvršnosti (a nije tako).

Tvrdnja predlagača da je tuženi (protivnik predlagača) znao za predmetni postupak i da je svjesno izbjegavao da u njemu učestvuje, nije utemeljena na provedenim dokazima.

Protivnik predlagača nije obavješten o postavljanju zastupnika za prijem pismena (čija obaveza je po redovnom toku stvari bila samo da prima pismena i o tome obavještava osobu kojoj je postavljen za zastupnika, a ne da prisustvuje ročištima i preduzima pravne radnje u postupku, u ime i za račun tog lica), pa ne stoji, u žalbi iznesena tvrdnja predlagača, da je njegovim postavljenjem ispunjen standard „da je tuženom data mogućnost da učestvuje u postupku“.

Žalba protivnika predlagača, kojom se osporava odluka o troškovima postupka, uz tvrdnju da mu je pored već dosuđenih 1.125,00 KM, trebalo dosuditi i iznos od 375,00 KM, na ime sastava podneska od 25.8.2020. godine, takođe nije osnovana.

O naknadi troškova postupka odlučuje sud na određeni zahtjev stranke bez raspravljanja, a stranka je dužna da u zahtjevu opredijeljeno navede troškove za koje traži naknadu, kako propisuje odredba člana 396. stav 1. i 2. ZPP, koja se saglasno odredbi člana 2. stav 2. Zakona o vanparničnom postupku („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj: 36/09 i 91/16 – u daljem tekstu: ZVP), primjenjuje i u ovom slučaju, jer za ovu vrstu vanparničnog postupka nije drugačije propisano odredbama ZVP.

Protivnik predlagača je sačinio troškovnik i zatražio troškove, pored ostalog, i za „sastav podneska od 25.8.2020. g.“ u iznosu od 375,00 KM. Prvostepeni sud je zahtjev u ovom dijelu odbio, uz obrazloženje da se radi o neobrazloženom podnesku - prapatnom aktu kojim se dostavlja troškovnik. Istina, u spisu postoji još jedan podnesak od istog datuma kojim se protivnik predlagača očitovao na odgovor suda u Podgorici da nije u mogućnosti pronaći traženi spis. Međutim, protivnik predlagača u zahtjevu za naknadu troškova nije objasnio i opredjeljeno naveo za koji podnesak traži naknadu troškova (postojala su dva od istog datuma), a prvostepeni sud nije bio obavezan da povodom tog zahtjeva provodi istragu, nego da o troškovima odluči, kako je naprijed rečeno, na osnovu opredjeljenog zahtjeva stranke, pa zato nije pogriješio kada je o troškovima odlučio kao u izreci svoje odluke.

Takođe je neosnovan njegov zahtjev za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu predlagača, jer se ne radi o nužnom trošku koji ima u vidu odredba člana 387 ZPP.

Prema izloženom, prvostepeno rješenje nema nedostataka na koje se ukazuje žalbama stranaka, niti onih na koje sud pazi po službenoj dužnosti, odnosno pravilno je prvostepeni sud, primjenom odredbe člana 88. ZRSZ, odbio podneseni prijedlog za priznanje strane sudske odluke i odlučio o troškovima postupka, zbog čega je riješeno kao u izreci, temeljem odredbe člana 235. stav 2. ZPP, u vezi sa članom 2. stav 2. ZVP.

Predsjednik vijeća
Senad Tica

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić